

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ



Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА
В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ:
ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету
біоресурсів і природокористування України*

**Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни
та глобальних викликів**

**25 травня 2023 року
Київ, Україна**

Організатор конференції:

Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 4: Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 358.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

У збірнику подано результати обговорення актуальних проблем, перспектив і шляхів забезпечення продовольчої та екологічної безпеки в умовах війни, плану відновлення України, сталого розвитку світу в контексті глобальних і регіональних викликів, трансформації суспільства та формування нової парадигми розвитку.

Редакційна колегія:

Ніколаєнко С. М. (відповідальний редактор), Кваша С. М., Кондратюк В. М., Ткачук В. А., Шинкарук В. Д., Барановська О. Д., Баль-Прилипка Л. В., Братішко В. В., Глазунова О. Г., Гриценко І. С., Діброва А. Д., Євсюков Т. О., Каплун В. В., Коломієць Ю. В., Кононенко Р. В., Васишин Р. Д., Мельник В. І., Остапчук А. Д., Отченашко В. В., Рудик Я. М., Ружило З. В., Савицька І. М., Тонха О. Л., Цвіліховський М. І., Яра О. С.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОДОВОЛЬЧА ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

*присвяченої 125-річчю Національного університету біоресурсів
і природокористування України*

Секція 4. Якість освіти та гуманітарна наука в умовах війни та глобальних викликів

Відповідальний за випуск: **Отченашко В. В.**

© НУБіП України, 2023.

УДК 327

ДЕМОКРАТІЯ ЯК ЦІННІСТЬ

Протосавіцька Л.С., кандидат історичних наук, доцент (protosavitska_l@nubip.edu.ua)

З давніх часів демократія трактувалася та розумілася по різному. Так стародавні греки під демократією розуміли владу народу. Для Платона демократія була однією з найгірших форм правління. Цицерон підкреслював, що добре впорядкована республіка не зможе належним чином функціонувати якщо народ поряд з консулами та сенатом не буде брати участь в управлінні.

В сучасному світі демократія є невід'ємним елементом свідомості людей та становить політичну і правову цінність не лише для окремо взятого індивіда, а й для всього суспільства в цілому. Однак, на сьогоднішній день практично не існує такої остаточної стадії демократії, яка б задовільнила б інтереси всіх членів суспільства. Так, до прикладу, воля до справедливості ніколи не може бути цілком задоволена, а тому, демократія в будь-якій державі чи суспільстві не може бути досягнута остаточно і повністю. Демократія потребує, щоб до неї постійно прилучалися, виражали свою волю та погляди, проявляли політичну активність. Якщо демократія відповідає культурі та менталітету народу, то вона являється благом для цього народу і суспільства [1].

Демократія є громадянсько-політичним явищем, що має такі основні цінності:

1) Цінність демократії, полягає в соціальному призначенні, а саме в служінні на користь державі, суспільству, особі. Демократія сприяє встановленню відповідності між формальними, проголошеними законодавчо і реально діючими принципами рівності, свободи, справедливості. Вона допомагає втілити перелічені принципи як в особисте, суспільне так і в державне життя; в демократії, як формі держави поєднано як державні так і громадянські засади. Вона сприяє встановленню атмосфери гармонійних інтересів держави і особи на ґрунті компромісу та консенсусу між всіма суб'єктами демократії. Демократія сприяє усвідомленню суспільством переваг соціального партнерства, злагоди, громадянського миру та солідарності.

2) Інструментальна цінність демократії виражається через функціональне призначення. Вона служить тим інструментом, який допомагає людині вирішити суспільні та державні справи, а саме: самоорганізовуватися в політичні партії, рухи та профспілки; брати участь у формуванні органів місцевого самоуправління та органів державної влади; здійснювати контроль за діяльністю обраних органів; захищати суспільство та державу від загроз та протиправних дій. Загалом інструментальна цінність демократії здійснюється її інститутами та зреалізовується через функції демократії;

3) Особиста цінність демократії розкривається через формальне закріплення та визнання прав особи; дію ефективного механізму захисту цих прав; через реальне забезпечення даних прав при допомозі створення спеціально-соціальних юридичних гарантій та створення загально-соціальних гарантій як то матеріальні, духовно-культурні, політичні, економічні; встановлення відповідальності за невиконання обов'язків, встановлених законодавчо.

Україна взяла курс на розвиток демократії. Вона має свого представника в Європейській комісії «За демократію через право». Для отримання значних здобутків на шляху побудови дійсно сучасного розвинутого демократичного суспільства для України необхідно здійснити ряд заходів. Так для досягнення поставлених цілей необхідно досягнути консенсусу який стосується питань спільного проживання в державі, що ґрунтується на демократичних принципах [2]. Демократія створює найкращі можливості реалізації цінностей свободи, справедливості, рівноправності та соціальної творчості для тих народів, які готові до визнання відповідальності та автономії особи [3].

До основних цінностей сучасної демократії ми можемо віднести: громадянство та громадянськість, компетентність та відповідальність громадян, свободу, свободу слова і вільні засоби масової інформації, громадянську думку, конституцію та конституціоналізм, громадську думку та людську гідність, моральну автономію, приватність та невтручання в особисте життя, громадянську асоціацію та соціальний порядок, а також ряд інших не менш важливих цінностей.

Підсумовуючи вище викладене зазначимо, що лише за умов демократії людина отримує дуже багато можливостей щоб якнайповніше проявити себе та найбільше посприяти благу інших. Саме демократія розкриває людину як суверенну істоту, при цьому не ігнорує її індивідуальну самобутність та самодостатність. Це спонукає людину прагнути демократичних цінностей, виборювати і захищати свободу з демократичними гаслами. Значення демократії пов'язане з ліберальними правами і свободами. В основі демократичних країн лежить забезпечення ліберальних принципів здійснення влади таких як: підзвітність керівників громадського сектору, верховенство права, повага та шанування людської гідності, гарантія та забезпечення прав і свобод, об'єктивне висвітлення інформації тощо.

При демократії завжди будуть перевага над іншими формами правління: демократія має глибше гуманітарне та соціальне коріння ніж правління інших режимів; взаємовідносини між державою, суспільством та індивідом за демократичного устрою будуються на традиціях, законах, на правових нормах поведінки. В цьому полягає цінність демократії.

Перелік посилань

1. Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Політологія: підручник. Харків, ХНТУСГ імені Петра Василенка, 2017. 180с.
2. Грір Берроуз Демократія: від теорії до практики. Підручник курсу 2018 Міжнародна фундація виборчих систем 286 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/IFES-Ukraine-Democracy-from-Theory-to-Practice-Course-Reader-v1-2018-08-29-Ukr.pdf>
3. Мотрен С.М. Демократія: досвід і погляд в майбутнє URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/2819/1/01_motren_sm_democracy_the_experience.pdf